

Změna závazku

Ustanovení § 261 odst. 6 obch. zák. se vztahuje pouze k pojmenovaným smlouvám, nikoliv ke smlouvám či dohodám, jimiž se např. mění obsah či subjekty závazkového vztahu, tj. upravené jako obecná ustanovení týkající se občanskoprávních závazkových vztahů. Na tomto nemění nic ani okolnost, že s postoupenou pohledávkou předchází i její příslušenství a všechna práva s ní spojená, popř. že bylo sjednáno postoupení pohledávky za úplatu.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 31 Cdo 3043/2010, ze dne 15.5.2013)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce Ing. R. B., zastoupeného Mgr. M.Č., advokátem, se sídlem v J.n.N., proti žalované S.E. Machines s.r.o., se sídlem v D., zastoupené JUDr. A.M., advokátkou, se sídlem v B., o zaplacení částky 1,750.000,- Kč s přísl., vedené u Okresního soudu Brno-venkov pod sp. zn. 5 C 226/2004, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 19. února 2010, č. j. 27 Co 165/2008-279, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

Okresní soud Brno-venkov rozsudkem ze dne 9. října 2007, č. j. 5 C 226/2004-242, zamítl žalobu, aby soud uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 1,750.000,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 15 % ročně z částky 1,750.000,- Kč za období od 12. 10. 1999 do zaplacení (výrok I.), žalobci uložil povinnost zaplatit žalovanému náklady řízení ve výši 204.024,90 Kč (výrok II.) a dále zaplatit náklady státu ve výši 4.087,- Kč (výrok III.)

Soud prvního stupně vyšel ze skutkových zjištění, že mezi společnostmi CH. MORAVIA s.r.o., jako postupníkem, a společností S. Elektromotory s.r.o. (právním předchůdcem žalované), jako postupitelem, byla platně uzavřena smlouva o postoupení pohledávek ze dne 17. 4. 1998 za dlužníkem S. Lutín a.s. v částce postoupených pohledávek 9,101.992,- Kč, specifikovaných v příloze smlouvy, a to za cenu ve výši 7,500.000,- Kč, přičemž ve smlouvě nebyla sjednána doba plnění. Výkladem podle § 266 obchodního zákoníku (dále též „obch. zák.“) soud dovodil z textu smlouvy a výpovědí slyšených svědků, že v člancích smlouvy pojednávajících o účinnosti vyjádřily smluvní strany pouze svou vůli vázat okamžik převodu práva majitele k postupovaným pohledávkám na okamžik zaplacení dohodnuté ceny a nikoli odlišit právní účinky celé smlouvy.

Podle soudu prvního stupně spornou mezi účastníky byla skutečnost, zda od smlouvy o postoupení pohledávek bylo ze strany žalobce, resp. jeho právního předchůdce platně odstoupeno, když žalobce tvrdil, že mezi smluvními stranami nebyl sjednán termín plnění a postupník nebyl vyzván k úhradě úplaty za postoupení a nebyla mu poskytnuta dostatečná lhůta k zaplacení úplaty, což má za následek neplatnost odstoupení. Soud prvního stupně byl v tomto ohledu při právním posouzení podle § 226 odst. 1 o. s. ř. vázán právním názorem odvolacího soudu. Platnost odstoupení od smlouvy soud posuzoval s odkazem na § 261 odst. 6 obch. zák., protože smlouva byla uzavřena mezi podnikateli.

Soud prvního stupně dovodil, že se provedenými důkazy žalované nepodařilo prokázat, že mezi účastníky byl sjednán termín plnění, byť ústně, ani prokázat, že by společnost CH. MORAVIA s.r.o. vyzvala podle § 340 odst. 2 obch. zák. k plnění, tj. zaplacení částky 7,500.000,- Kč. Nebyla-li tedy společnost CH. MORAVIA s.r.o., jako dlužník ze strany právního předchůdce žalované jako věřitele

vyzvána k plnění, nemohla se dostat do prodlení ve smyslu § 365 obch. zák. a právní předchůdce pak nebyl oprávněn z důvodu prodlení od smlouvy odstoupit, přičemž je lhostejné, zda by takové prodlení znamenalo podstatné či nepodstatné porušení smluvní povinnosti (§ 345 a § 347 obch. zák.). Odstoupení od smlouvy ze dne 6. 5. 1998 je proto třeba považovat za neplatné a smluvní strany byly uzavřenou smlouvou o postoupení pohledávek i nadále vázány.

Soud prvního stupně dále dovodil, že následné postoupení předmětných pohledávek smlouvou ze dne 3. 9. 1998 právním předchůdcem žalované, který byl nadále jejich majitelem, společností K.-T. s.r.o. mělo za následek vznik nemožnosti plnění smlouvy o postoupení pohledávek ze dne 17. 4. 1998 a proto v něm lze spatřovat jednání, které zakládá odpovědnost žalované za případný vznik škody (§ 353 obch. zák.). Z předcházející smlouvy o obstarání pohledávek uzavřené dne 1. 4. 1998 mezi žalobcem a společností CH. MORAVIA s.r.o. bylo prokázáno, že se žalobce zavázal zaplatit této společnosti odměnu ve výši 1,750.000,- Kč za obstarání pohledávek od společnosti Siemens Elektromotory s.r.o., když splatnost odměny byla stanovena na okamžik nabytí vlastnického práva společností CH. MORAVIA s.r.o. k předmětným pohledávkám za společností SIGMA Lutín, a.s. Vzhledem k tomu je možno považovat částku 1,750.000,- Kč za škodu ve formě ušlého zisku, která společnosti CH. MORAVIA s.r.o. vznikla z důvodu porušení smluvní povinnosti ze strany právního předchůdce žalované, vedoucího k nemožnosti plnění.

Soud prvního stupně uzavřel, že v daném případě byly splněny předpoklady odpovědnosti za škodu podle § 373 obch. zák., avšak v § 379 obch. zák. je omezen rozsah škody na škodu předvídatelnou. V tomto případě spočívá škoda v ušlé odměně společnosti CH. MORAVIA s.r.o. za to, že získá od právního předchůdce žalované konkrétně určené pohledávky vůči společnosti S. Lutín a.s., a to za účelem jejich následného prodeje třetí osobě určené žalobcem. Existence smlouvy o obstarání pohledávek z 1. 4. 1998 však nebyla dle tvrzení samotného žalobce právnímu předchůdci žalované známa a ten tudíž nevěděl, z jakého důvodu chce společnost CH. MORAVIA s.r.o. postupované pohledávky nabýt. Podle názoru soudu škodu v žalobě uplatněnou nelze s ohledem na skutečnosti a znalosti, jež žalovaná, resp. její právní předchůdce měl či znal, resp. mohl mít či znát v době uzavírání smlouvy o postoupení pohledávek, považovat za škodu předvídatelnou.

Z uvedených důvodů soud prvního stupně dospěl k závěru, že žalobní požadavek na zaplacení částky 1,750.000,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 1 % ročně není důvodný a proto žalobu v celém rozsahu zamítl.

K odvolání žalobce Krajský soud v Brně rozhodl rozsudkem v záhlaví uvedeným, že rozsudek soudu prvního stupně se v I. a III. výroku potvrzuje (výrok I.), rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku II. mění tak, že žalobce je povinen nahradit žalovanému náklady řízení před soudem prvního stupně ve výši 192.039,84 Kč (výrok II.) a že žalobce je povinen nahradit žalovanému náklady odvolacího řízení ve výši 87.480,- Kč (výrok III.).

Odvolací soud přezkoumal napadené rozhodnutí a řízení mu předcházející a dospěl k závěru, že odvolání je částečně důvodné, avšak toliko do výroku o náhradě nákladů řízení.

Odvolací soud zopakoval část významných listinných důkazů a dovodil shodně se soudem prvního stupně, že smlouva o postoupení pohledávek ze dne 17. 4. 1998 je platná a zdůraznil, že podle dohody mělo vlastnictví postupovaných pohledávek přejít až zaplacením smluvené částky, ale k převodu nikdy nedošlo, neboť společnost CH. MORAVIA s.r.o. za jejich postoupení právnímu předchůdci žalované nikdy nezaplatila. Odvolací soud nesouhlasil s názorem soudu prvního stupně, že mezi účastníky nedošlo k ústní dohodě o době splatnosti, protože z korespondence a ze svědecké výpovědi S. Z. vyplývá, že bylo sjednáno datum splatnosti 30. 4. 1998. Proto již nebyla společnost Siemens Elektromotory s.r.o. povinna vyzvat svého dlužníka k zaplacení a stanovit mu termín splatnosti. Jednání společnosti CH. MORAVIA s.r.o. nasvědčuje domněnce, že tento subjekt již neměl

zájem předmětné pohledávky vlastnit, když se žádným způsobem nepokusil je získat. Přitom mohl na úhradu poskytnout alespoň částečné plnění podle § 329 obch. zák., popř. mohl splnit svůj závazek pomocí jiné osoby podle § 331 obch. zák. (prostřednictvím nynějšího žalobce, pro kterého byly pohledávky kupovány).

Na základě uvedeného odvolací soud dovedl, že dohoda o lhůtě splatnosti byla mezi účastníky uzavřena ústně, když § 524 občanského zákoníku (dále též „obč. zák.“) uvedení lhůty splatnosti jako obligatorní náležitost nevyžaduje. Ze souhlasného prohlášení obou účastníků vyplynulo, že úplata za postoupené pohledávky nebyla dosud žalovanému uhrazena a právní předchůdce žalovaného proto následně od smlouvy o postoupení pohledávek odstoupil v souladu s § 345 obch. zák. Neposkytnutí úplaty za postoupené pohledávky bylo vzhledem k okolnostem případu, kdy na dlužníka měl být v nejbližší době prohlášen konkurs, podstatným porušením smlouvy, pro které mohl věřitel od smlouvy odstoupit za podmínek § 345 odst. 1 obch. zák. V opačném případě by se vystavoval nebezpečí, že mu předmětné pohledávky nebudou společností CH. MORAVIA s.r.o. zaplacený a posléze ztratí na své prodejnosti, popř. je bude možné vymáhat jen nevýhodně v konkursu.

Ze všech těchto důvodů odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I., kterým byla žaloba zamítnuta, jako věcně správný potvrdil (§ 219 o. s. ř.).

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání ze dne 21. 5. 2010 do všech jeho výroků s tím, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam, neboť řeší právní otázky, které v judikatuře odvolacího soudu dosud nebyly řešeny, přičemž napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci [§ 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.].

Dovolatel uvedl, že napadený rozsudek je již čtvrtým rozsudkem ve věci, byť soud prvního stupně žalobu třikrát zamítl, ale pokaždé z jiných právních důvodů.

Dovolatel především namítá, že odvolací soud nesprávně posuzoval právní vztah mezi účastníky podle právní úpravy platné v době rozhodování, nikoliv podle právní úpravy platné v době uzavření smluvního vztahu, tj. k 17. 4. 1998. Rozhodná právní úprava v § 261 odst. 6 věta první obch. zák. původně poukazovala pouze na ustanovení občanského zákoníku a teprve posléze na úpravu v občanském a obchodním zákoníku. Soud měl tudíž předmětný právní vztah, založený smlouvou o postoupení pohledávek mezi společnostmi Siemens Elektromotory s.r.o. a CH. MORAVIA s.r.o. ze dne 17. 4. 1998, posuzovat pouze podle občanského zákoníku, nikoli podle § 340 a § 345 obch. zák.

Dovolatel v chronologickém přehledu uvedl průběh vzniku právních skutečností mezi účastníky a zejména zdůrazňuje, že výzva společnosti Siemens Elektromotory s.r.o. k úhradě adresovaná společnosti CH. MORAVIA s.r.o. ze dne 20. 4. 1998 nebyla nikdy odeslána a adresátu doručena, jak bylo svědeckými výpověďmi v řízení prokázáno a obdobně to platí i pro odstoupení od smlouvy o postoupení pohledávek ze dne 6. 5. 1998, které rovněž nebylo podle svědků odesláno a doručeno. Podle názoru dovolatele tak nebyla společností CH. MORAVIA s.r.o. stanovena jako dlužníku přiměřená lhůta k úhradě podle občanského zákoníku (nikoli obchodního zákoníku) a teprve po marném uplynutí uvedené lhůty mohla společnost Siemens Elektromotory s.r.o. jako dlužník od smlouvy odstoupit, opět jen v souladu s občanským zákoníkem, k čemuž podle dovolatele nedošlo.

Dovolatel je názoru, že závěr odvolacího soudu, že splatnost úhrady za postoupené pohledávky byla ujednána ústně, je nesprávný, neboť tomu odporují důkazy provedené v řízení, především dopis z 20. 4. 1998 i výpovědi svědků. Tři dopisy společnosti Siemens Elektromotory s.r.o., předložené v řízení žalovaným, a to výzva k úhradě z 20. 4. 1998, odstoupení od smlouvy z 6. 5. 1998 a dopis z 16. 9. 1999 rovněž o odstoupení od smlouvy, jsou rozporné, nelogické a v rozporu s výpověďmi svědků. Posledně uvedený dopis je v rozporu se závěrem o ústně sjednaném termínu splatnosti dne 30. 4. 1998. Dovolatel uvedl části výpovědí svědků Ing. Š. Z., Ing. J. K. a Ing. A. Š. jako důkazy, že mezi

účastníky nedošlo k dohodě o splatnosti dnem 30. 4. 1998, popř. v termínu „bez zbytečného odkladu“ a poukazuje i na rozpory ve svědeckých výpovědích. Dovolatel popírá, že ke sjednání splatnosti došlo akceptací návrhu – jak uvádí soud – a namítá, že soud nevyhodnotil správně obsah korespondence mezi účastníky.

Dovolatel dovozuje, že společnost Siemens Elektromotory s.r.o. dne 3. 9. 1998 postoupila předmětný soubor pohledávek společnosti K.-T. s.r.o., aniž by předložila jakýkoli písemný důkaz, že vyzvala společnost CH. MORAVIA s.r.o. k úhradě sjednané ceny 7,500.000,- Kč, a aniž by měla právo odstoupit od smlouvy o postoupení pohledávek a aniž by od smlouvy o postoupení ze 17. 4. 1998 odstoupila.

Dovolatel dále namítá, že odvolací soud v rámci svých skutkových zjištění přihlížel ke skutečnostem, které z provedeného dokazování nevyplývaly. Podle názoru dovolatele odvolací soud připouští, že žalovaná neprokázala odeslání výzvy k úhradě z 20. 4. 1998 a odstoupení od smlouvy ze 6. 5. 1998, avšak současně uvěřil žalované, že společnost CH.MORAVIA s.r.o. byla telefonicky i písemně urgována.

Dovolatel též zpochybňuje svědeckou výpověď Ing. Š. Z., jednající za společnost Siemens Elektromotory s.r.o. o uzavření dohody o zaplacení pohledávky v ústní formě, a má toto svědectví za účelové a nedůvěryhodné. Závěr odvolacího soudu o ústně sjednaném termínu splatnosti dne 30. 4. 1998 neodpovídá skutečnosti.

Dovolatel zdůrazňuje, že i kdyby byl dopis – výzva z 20. 4. 1998 doručen (přestože nebyl nikdy odeslán), pak by stejně neopravňoval společnost Siemens Elektromotory s.r.o. od smlouvy odstoupit, neboť při neplnění po výzvě bez zbytečného dokladu by musela postupovat v souladu s občanským zákoníkem a tudíž poskytnout společnosti CH. MORAVIA s.r.o. dodatečnou přiměřenou lhůtu k plnění.

Dovolatel z provedených důkazů vyvozuje, že k dohodě o termínu splatnosti částky 7,5 mil. Kč mezi společnostmi S. Elektromotory s.r.o. a CH. MORAVIA s.r.o. nedošlo, a to ani před ani po podpisu smlouvy o postoupení pohledávek a v této souvislosti zpochybňuje výpověď svědka Ing. A. Š.

Na závěr dovolatel shrnuje, že napadený rozsudek odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci a současně vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování, a proto navrhuje, aby Nejvyšší soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření k dovolání má za to, že dovolání není přípustné, ani důvodné. Napadené rozhodnutí nemá ve věci po právní stránce zásadní význam [§ 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.] a ani v něm není uvedena žádná právní otázka (§ 237 odst. 3 o. s. ř.). Napadené rozhodnutí považuje za správné.

Žalovaná zdůrazňuje, že postoupení pohledávky je sice upraveno pouze v občanském zákoníku, ale nejde o samostatný smluvní typ ve smyslu části osmé, hlavy druhé a násl. obč. zák. Odpovědnost za škodu, o kterou v tomto řízení jde, je nutno posuzovat podle obchodního zákoníku jako vztah mezi dvěma podnikateli. Soudy se s otázkou aplikace občanského a obchodního zákoníku vypořádaly správně. Nárok na náhradu škody žalobci nevznikl, vznik škody nebyl pro žalovanou předvídatelný a jednání žalobce a jeho právního předchůdce bylo v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku.

Žalovaná navrhuje odmítnutí dovolání a přiznání náhrady nákladů dovolacího řízení.

Tříčlenný senát č. 23, který měl podle rozvrhu práce Nejvyššího soudu dovolání projednat a rozhodnout o něm, dospěl k právnímu názoru odlišnému od toho, který byl vyjádřen v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2007, sp. zn. 29 Odo 1224/2005, popř. v usnesení z 8. 10. 2008, sp.

zn. 29 Odo 1475/2006, v nichž senát 29 dospěl k závěru, že u smluv upravených jako smluvní typ pouze v občanském zákoníku, uzavíraných mezi osobami podle § 261 odst. 1 a 2 obch. zák., se použijí obecná ustanovení daná pro závazkové vztahy občanským zákoníkem a nikoli obchodním zákoníkem, přičemž mezi tyto smlouvy byla zahrnuta i smlouva o postoupení pohledávek. Na rozdíl do tohoto závěru senát č. 32 již v rozhodnutí ze dne 29. 5. 2007, sp. zn. 32 Odo 613/2003, dovedl, že smlouva o postoupení pohledávky dle § 524 obč. zák. pojmenovanou smlouvou (smluvním typem) ve smyslu § 261 odst. 6 obch. zák. není.

Vzhledem k tomu senát č. 23 rozhodl podle § 20 zák. č. [6/2002](#) Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, o postoupení věci k projednání a rozhodnutí velkemu senátu občanskoprávního a obchodního kolegia.

Velký senát občanskoprávního a obchodního kolegia věc projednal a rozhodl o ní v souladu s § 19 a 20 odst. 1 uvedeného zákona.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) nejprve konstatoval, že na dané dovolací řízení se vztahuje zákonná úprava dovolání obsažená v občanském soudním řádu (zákon č. [99/1963](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů) ve znění účinném do 31. 12. 2012 (viz čl. II. bod 7 zák. č. [404/2012](#) Sb., dále jen „o. s. ř.“).

Nejvyšší soud poté konstatoval, že dovolání splňuje podmínky a obsahuje náležitosti stanovené zákonem (§ 240 odst. 1, § 241 odst. 1, § 241a odst. 1 o. s. ř.) a musel se na prvním místě zabývat přípustností dovolání, poněvadž dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

V posuzovaném případě může být dovolání přípustné pouze podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., podle něhož je dovolání přípustné proti rozhodnutí odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle písmena b) [a podle tohoto ustanovení dovolání vskutku přípustné není, protože soud prvního stupně ve všech svých rozhodnutích v dané věci rozhodl vždy stejně zamítavým rozhodnutím], a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

Podle § 237 odst. 3 o. s. ř., v rozhodném znění, rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam [odstavec 1 písm. c)] zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je soudy rozhodována rozdílně, nebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak; k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle § 241a odst. 2 písm. a) a § 241a odst. 3 se nepřihlíží.

Z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. se podává, že dovolací přezkum je zde předpokládán zásadně pro posouzení otázek právních, pročež způsobitelným dovolacím důvodem je ten, jímž lze namítat, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci [§ 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.]. Jen z pohledu tohoto důvodu, jehož obsahovým vymezením je dovolací soud vázán, je pak možné (z povahy věci) posuzovat, zda dovoláním napadené rozhodnutí je zásadně významné. Naopak zde nelze účinně uplatnit námitky proti skutkovým zjištěním způsobem, který předjímá dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 3 o. s. ř., stejně jako důvod podle § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř., jestliže tvrzené vady v procesu získání skutkových zjištění (zejména provádění a hodnocení důkazů) nezahrnují podmínku existence právní otázky zásadního významu (srov. shodně usnesení Ústavního soudu ze dne 7. března 2006, sp. zn. III. ÚS 10/06, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 9, ročník 2006, pod číslem 130, a ze dne 15. listopadu 2007, sp. zn. III. ÚS 372/06, jakož i důvody rozhodnutí uveřejněného pod číslem 48/2006 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

V posuzovaném případě je dovolání přípustné podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., neboť směřuje proti

rozhodnutí odvolacího soudu, které má ve věci samé po právní stránce zásadní význam, neboť otázka, zda smlouva o postoupení pohledávky je či není pojmenovanou smlouvou ve smyslu § 261 odst. 6 obch. zák., je Nejvyšším soudem rozhodována rozdílně (srov. rozsudek ze dne 29. 5. 2007, sp. zn. 32 Odo 613/2005, rozsudek ze dne 27. 9. 2007, sp. zn. 29 Odo 1224/2005, a usnesení ze dne 8.10.2008, sp. zn. 29 Odo 1475/2006).

Dovolatel v dovolání především z hlediska právního posouzení věci namítá, že právní vztah, založený mezi účastníky smlouvou o postoupení pohledávek, měl být posuzován výlučně podle občanského zákoníku (§ 261 odst. 6 věta první obch. zák., ve znění do 31. 12. 2000) nikoliv podle obchodního zákoníku, podle něhož zejména dobu plnění a odstoupení od smlouvy (§ 340 a § 345 obch. zák.) posuzoval odvolací soud.

Podle § 261 odst. 6 obch. zák. v rozhodném znění (tj. účinném do 31. 12. 2000) se smlouvy mezi osobami uvedenými v § 261 odst. 1 a 2 obch. zák., které nebyly upraveny v hlavě II. části třetí obch. zákoníku a jsou upraveny jako smluvní typ v občanském zákoníku, řídí pouze ustanoveními občanského zákoníku.

V daném případě jde o závazkový vztah mezi podnikateli, při jehož vzniku bylo s přihlédnutím ke všem okolnostem zřejmé, že se týká jejich podnikatelské činnosti (§ 261 odst. 1 obch. zák.).

Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 29. 5. 2007, sp. zn. 32 Odo 613/2005, judikoval, že „ustanovení § 261 odst. 6 obch. zák. se totiž vztahuje pouze na pojmenované smlouvy (toto ustanovení odkazuje na smlouvy v hlavě II. této části zona a pojednává o smluvním typu v občanském zákoníku). Smlouva o postoupení pohledávky upravená v § 524 obč. zák. však pojmenovanou smlouvou (smluvním typem) není. Vzhledem k tomu, že jde o vztah mezi podnikateli týkající se jejich podnikatelské činnosti, odvolací soud správně uzavřel, že promlčení v tomto vztahu se řídí zákoníkem obchodním“.

Nejvyšší soud oproti tomu ve svých jiných rozhodnutích, např. v rozsudku z 27. 9. 2007, sp. zn. 29 Odo 1224/2005, a v usnesení z 8. 10. 2008, sp. zn. 29 Odo 1475/2006, při výkladu § 261 odst. 6 obch. zák., ve znění účinném do 31. 12. 2000, zaujal názor, že u smluv upravených jako smluvní typ pouze v občanském zákoníku uzavíraných mezi osobami uvedenými § 261 odst. 1 a 2 obch. zák. se použijí obecná ustanovení daná pro závazkové vztahy upravená v občanském zákoníku. Dále v souladu s tím vyslovil názor, že důvodnost odstoupení od postupní smlouvy lze poměřovat jen ustanovením § 48 obč. zák., a nikoli ustanoveními obchodního zákoníku, neboť smlouva o postoupení pohledávek je jako smluvní typ upravena pouze v občanském zákoníku.

Při výkladu § 261 odst. 6 obch. zák. v rozhodném znění se obecně vychází z toho, že u smluv upravených jako smluvní typ pouze v občanském zákoníku uzavíraných mezi osobami uvedenými v § 261 odst. 1 a 2 obch. zák. se použijí obecná ustanovení daná pro závazkové vztahy občanským zákoníkem.

V posuzovaném případě jde o otázku, která je v rozhodovací praxi dovolacího soudu řešena rozdílně a je sporné, zda smlouva o postoupení pohledávek upravená v § 524 obč. zák. je pojmenovanou smlouvou ve smyslu § 261 odst. 6 obch. zák. či nikoliv.

Smlouva o postoupení pohledávky je upravena v části osmé nazvané Závazkové právo, v hlavě první – Obecná ustanovení, oddílu čtvrtém Změna v osobě věřitele nebo dlužníka v § 524 s nadpisem Postoupení pohledávky. V hlavě druhé a dalších hlavách jsou upraveny jednotlivé typy smluv (kupní, směnná, darovací, smlouva o dílo atd.).

Z toho je zřejmé, že smlouva o postoupení pohledávky je zařazena do obecných ustanovení upravujících občanskoprávní závazkové vztahy a její podstatou je změna závazku na straně určitého

subjektu, v daném případě věřitele. V případě smlouvy o postoupení pohledávky se tak jedná o obecná ustanovení daná občanským zákoníkem pro závazkové vztahy stejně jako např. převzetí dluhu, dohody o změně obsahu závazku apod.

V § 261 odst. 6 obch. zák. v rozhodném znění se odkazuje na pojmenované smlouvy upravené v obchodním zákoníku (hlava II. část třetí) a zároveň na smlouvy upravené jako smluvní typ v občanském zákoníku. Z toho lze dovozovat, že toto ustanovení mělo na mysli pouze pojmenované smlouvy, nikoliv smlouvy či dohody, jimiž se např. měnil obsah či subjekty závazkového vztahu, tj. upravené jako obecná ustanovení týkající se občanskoprávních závazkových vztahů. Na tomto závěru nemůže měnit nic ani okolnost, že s postoupenou pohledávkou předchází i její příslušenství a všechna práva s ní spojená, popř. že bylo sjednáno postoupení pohledávky za úplatu.

Pokud odvolací soud posuzoval otázku doby plnění (splatnost) či odstoupení od smlouvy podle příslušných ustanovení obchodního zákoníku, je jeho posouzení věci správné.

Další námitky dovolatele směřující proti zjištěnému skutkovému stavu věci nejsou v dané věci relevantní, neboť v případě přípustnosti dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. nemůže dovolací soud, jak shora uvedeno, přezkoumávat skutková zjištění odvolacího soudu.

Dovolací soud byl s ohledem na shora uvedené nucen konstatovat, že dovolání není důvodné, a proto podle § 243b odst. 2 o. s. ř. dovolání zamítl.

O náhradě nákladů dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 243b odst. 5, § 224 odst. 1, § 151 odst. 1 a 2 a § 142 odst. 1 o. s. ř., když náklady úspěšné žalované sestávají z odměny advokáta za zastupování účastníka v dovolacím řízení ve výši 15.300,- Kč [§ 1 odst. 2 věty první, § 6 odst. 1, § 7 bod 6 vyhl. č. [177/1996](#) Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] a paušální částky náhrady hotových výdajů advokáta ve výši 300,- Kč (§ 13 odst. 3 vyhl. č. [177/1996](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů), s připočtením náhrady za 21% daň z přidané hodnoty ve výši 3 276 Kč (§ 137 odst. 3 o. s. ř.).

Nejvyšší soud nepřehlédl, že podle ustanovení § 151 odst. 2 věty první části věty před středníkem o. s. ř. by při rozhodování o náhradě nákladů řízení měl určit výši odměny za zastupování advokátem podle sazeb stanovených paušálně pro řízení v jednom stupni zvláštním právním předpisem [jímž je vyhláška č. [484/2000](#) Sb., kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení a kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. [177/1996](#) Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] a že podle ustanovení zvláštního právního předpisu o mimosmluvní odměně (podle ustanovení advokátního tarifu) by se mělo postupovat, jen jde-li o přiznání náhrady nákladů řízení podle § 147 a § 149 odst. 2 o. s. ř. nebo odůvodňují-li to okolnosti případu (část věty za středníkem).

Vzhledem k tomu, že Ústavní soud nálezem pléna ze dne 17. dubna 2013, sp. zn. Pl. ÚS 25/12, uveřejněným pod číslem 116/2013 Sb. zrušil (s účinností od 7. května 2013, kdy byl nález vyhlášen ve Sbírce zákonů) vyhlášku č. [484/2000](#) Sb. jako neústavní a s přihlédnutím ke sdělení Ústavního soudu ze dne 30. dubna 2013, č. Org. 23/13, k onomu nálezu, uveřejněnému pod číslem 117/2013 Sb., nicméně Nejvyšší soud uzavírá, že při absenci zvláštního právního předpisu o sazbách odměny za zastupování stanovených paušálně pro řízení v jednom stupni je namíste postup dle § 151 odst. 2 věty první části věty za středníkem o. s. ř.

(zdroj: www.nsoud.cz)

Další články:

- [Smlouva o zápůjčce, insolvence](#)
- [Promlčení a ochrana spotřebitele](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Nezbytná cesta](#)
- [Nepominutelný dědic](#)
- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)